

AGRÁRMINISZTÉRIUM

A KAP Stratégiai Tervek összehasonlítása – tájékoztató anyag

A tájékoztató anyag tartalma

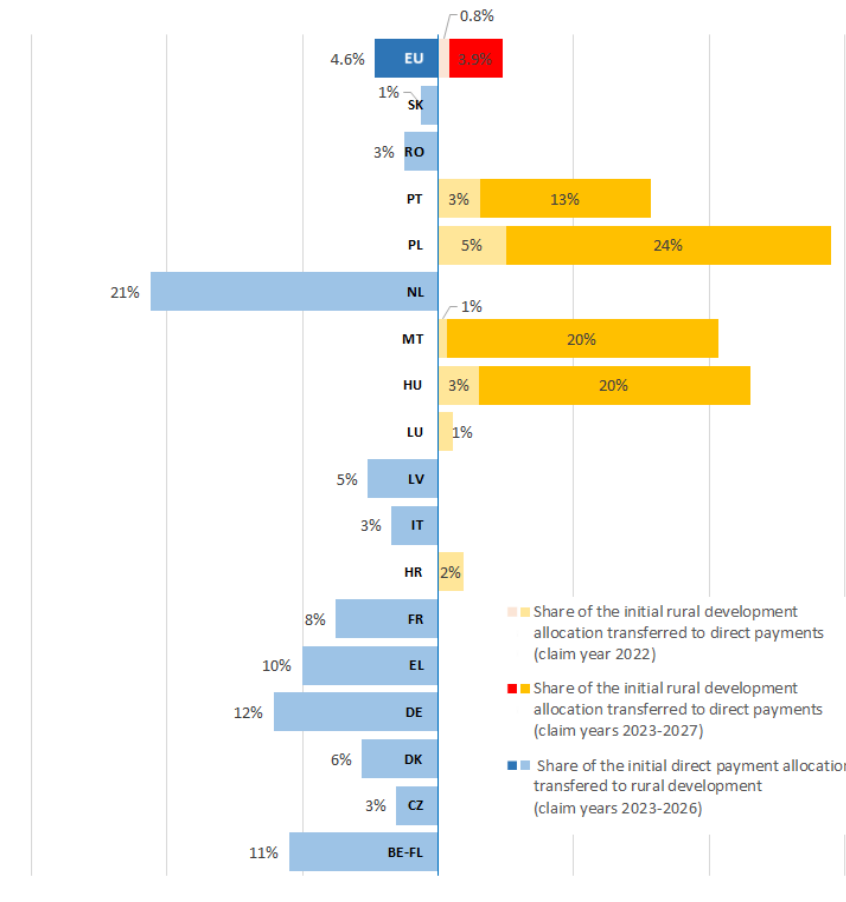

- Miért más az új Közös Agrárpolitika (4-5. dia)?
- Mit kell teljesíteni a támogatásokhoz (6-17. dia)?
 - Feltételelességről általában (6. dia)
 - HMKÁ 5 (7-9. dia); HMKÁ 6 (10-12. dia); HMKÁ 7 (13-15. dia); HMKÁ 8 (16-17. dia)
- Mennyit érnek a támogatások (18-26. dia)?
 - Közvetlen támogatásokról általában (18-19. dia)
 - Alaptámogatás – BISS (20. dia)
 - Újraelosztó támogatás és támogatás elvonás – CRISS (21-22. dia)
 - Agro-ökológiai program – AÖP (23-25. dia)
 - Fiatalgazda – YFS (26. dia)

Miért más? Új KAP már csak nevében közös

- KAP 1962-2022 között valóban közösségi szinten meghatározott szabályozás volt az I. pillér (közvetlen támogatások) tekintetében
- 2023-tól már inkább csak közösségi szinten meghatározott irányokról és finanszírozásról beszélhetünk
- A kiadott EU-s rendeletek alapján minden ország maga egyezett meg a Bizottsággal arról, hogy az adott országban milyen szabályok fognak érvényesülni

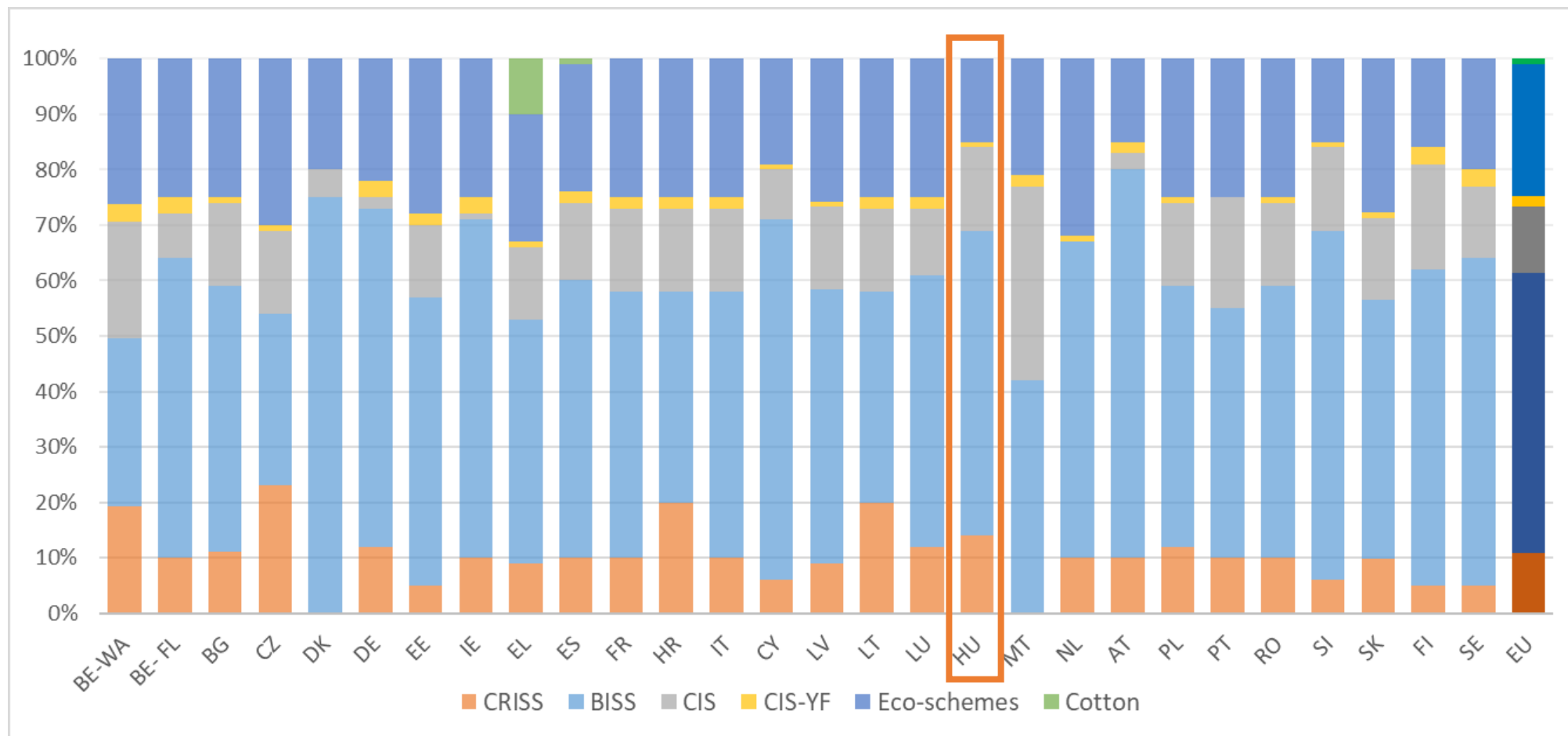

A tagországok pillérek közötti átcsoportosítása

Miért más? Új KAP I. pillér közvetlen támogatások

- Azok közül akik magas termeléshez kötött támogatást fizetnek hazánk tudta megőrizni az egyik legmagasabb alaptámogatási összeget
- AÖP egyik legalacsonyabb nálunk

Mit kell teljesíteni?

Új KAP: Zöld alapfeltételek mindkét pillér mögött

- Meg kell felelni a gazdálkodási követelményeknek (**JFGK** – 11 darab) és a helyes mezőgazdasági és környezeti állapotára (**HMKÁ** – 9 darab) vonatkozó elvárásoknak.
- Zöldítés korábbi elemei közül az **állandó gyepterületek fenntartása**, a **terménydiverzifikáció/vetésforgó** és az **ökológiai fókussterületek (EFA)** beolvadnak.
- Korábbtól eltérően az **összes területalapú támogatási kifizetés előfeltételévé válnak.**
- **Új elemek:**
 - Foszfátok diffúz szennyezése elleni intézkedések (JFGK1)
 - Vizes élőhelyek és tőzeglápok védelme (2025-től) (HMKÁ2)
 - Fenntartható növényvédőszer-használat (*bizottsági rendelet folyamatban*) (JFGK8)
- **Jelentős változások:**
 - Talajvédelem (HMKÁ5 és HMKÁ6)
 - Kötelező vetésforgó (HMKÁ7) – egyelőre nincs 2024-re derogáció
 - Nem termelő területek kötelező aránya (HMKÁ8) – egyelőre nincs 2024-re derogáció

Mit kell teljesíteni?

HMKÁ 5: Talajerózió elleni talajművelés

- **12%-nál nagyobb lejtésű** területen **kapás növények** - beleértve a kukoricát és a napraforgót is - termesztése, valamint az őszi káposztarepce 24 cm-nél nagyobb sortávolságon való termesztése **tilos, kivéve direktvetés és/vagy szintvonalas művelés és/vagy** a rétegvonalakkal párhuzamos, illetve az eróziós jegyeket mutató lefolyási útvonalakon **erózióvédelmi sávok** kialakítása mellett;
- Erózió ellen kialakított **teraszok megőrzése** kötelező szőlőültetvények esetében.
- **Erózióvédelmi sáv** a tábla lejtővel párhuzamosan legalább 100 méterenként:
 - amennyiben a tábla lejtővel párhuzamos oldalai átlagosan kevesebb mint harminc mééterre futnak egymástól, úgy az erózióvédelmi sávnak össze kell kötnie a tábla két szélét; illetve
 - amennyiben a tábla lejtővel párhuzamos oldalai átlagosan több mint 50 mééterre futnak egymástól, úgy az erózióvédelmi sávnak olyan hosszúnak kell lennie, hogy a tábla két szélén egyenként legfeljebb 10 mééteres távolság lehet a sáv vége és a tábla széle között.

Mit kell teljesíteni máshol az EU-ban?

HMKÁ 5: Talajerózió elleni talajművelés

A tagállamok által alkalmazott kritériumok, azoknak a területeknek meghatározásához, ahol a HMKÁ 5 alkalmazandó

Országok amelyek kizárólag a 'lejtő' kritériumot alkalmazzák

BG, EE, EL, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LT, **HU**, MT, PL, PT, SI

15 ország

Országok amelyek 10% vagy kisebb lejtésű kritériumot alkalmazzák

AT, BG, CZ, EE, EL, ES, FR, IT, CY, MT, NL, PT, SI, SK

14 ország

Országok, amelyek kiegészítő kritériumokat alkalmaz az erózióveszélyeztetett területek meghatározásához

AT, BE-FL, BE-WA, CZ, DE, DK, IE, LU, NL, RO, SK, FI, SE

13 ország

Mit kell teljesíteni máshol az EU-ban?

HMKÁ 5: Talajerózió elleni talajművelés

HMKÁ 5 keretében alkalmazandó követelmények

Országok, amelyek talajművelési korlátozásokat írnak elő, például a szántás tilalmát.	AT, BE-FL, BE-WA, CZ, DE, DK, EE, IE, FR, IT, CY, LT, LU, HU , MT, NL, RO, SI, SK, SE	20 ország
Országok, amelyek a talajművelés lejtőhöz viszonyított irányát illetően írnak elő követelményeket.	AT, BG, DE, EE, EL, ES, FR, HR, LV, MT, PL, PT, RO, HU	13 ország
Országok, amelyek növénytakaróval kapcsolatos követelményeket írnak elő, például sávok.	AT, BE-FL, BE-WA, BG, CZ, DE, DK, EE, IE, EL, FR, HR, IT, LV, LT, LU, HU , NL, PL, SI, SK, FI, SE	23 ország
Országok, amelyek egyéb követelményeket írnak elő.	AT, BE-FL, BE-WA, BG, CZ, DE, DK, IE, EL, ES, FR, IT, CY, LT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SK, FI	22 ország

Mit kell teljesíteni?

HMKÁ 6: Minimálisan megkövetelt talajborítás

- Fenn kell tartani a minimális talajborítást a **nyári és őszi betakarítású kultúrák után**,
 - **őszi kultúra** vetésével vagy másodvetéssel vagy
 - **tarló szeptember 30-ig** történő megőrzésével vagy legfeljebb sekély tarlópántás és ápolás, illetve közép- vagy mély talajlazítás elvégzésével.
- **12% feletti** lejtésű területeken az **ültetvényekben** legalább **mulcsozással** vagy **egynyári** növények vetésével gondoskodni kell a sorköztakarásról.
- Az előírásokat akkor kell alkalmazni, **ha**:
 - **2 hektárnál kisebb** területű táblák esetében az adott tábla területének **több mint 50%-a** 12%-nál nagyobb lejtésű területen helyezkedik el;
 - **2 hektáros vagy annál nagyobb** területű táblák esetében az adott táblán belül a 12%-nál nagyobb lejtésű terület nagysága meghaladja az **1 hektárt**.
- Minden **ültetvény** esetében (lejtőszögtől függetlenül) ha **kivágják**, akkor a kivágás és az újratelepítés között gondoskodni kell a talajtakarásról, ami lehet természetes zöldülés is.

Mit kell teljesíteni máshol az EU-ban?

HMKÁ 6: Talajtakarás 1.

HMKÁ 6 kertében alkalmazandó követelmények			
Szántóföldön fő talajtakarási időszak	Tél	AT, BE-FL-WA, DE, DK, EE, EL, HR, IT, CY, LV, LT, LU, MT,	14 ország
	Tél és Ősz	NL, PL, PT, Si, FI	5 ország
	Ősz (Szeptember-November)	IE, FR, SE	3 ország
	Nyár	E5, HU , RO	3 ország
	Nyár és Ősz	BG, CZ, SK	3 ország
Több, mint egy talajtakarási időszak		BE-FL, BE-WA, BG, CZ, DE, DK, HR, IT, NL, SK, FI	11 ország
Ültetvénynél eltérő talajtakarási időszak		CZ, FR	3 ország
Szántóföldön talajtakarás aránya	Legalább 80%	AT, BE-FL, BE-WA, BG, CZ, DE, DK, EL, IE, ES, FR, HR, IT, CY, LU, HU , MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK	23 ország
	Kevesebb mint 80%	EE, LV, LT, FI, SE	5 ország
Rövidebb vegetációs időszak		DK, EE, LV, LT, FI, SE	6 ország
Külön szabályok parlagra		AT, CZ, DE, ES, LT, LU, NL, FI	8 ország
Ültetvények talajtakarásának előírása		AT, BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LU, HU , MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK, FI	23 ország

Mit kell teljesíteni máshol az EU-ban?

HMKÁ 6: Talajtakarás 2.

Tagállam	(%)	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December	Január	Február	Március	Április
Magyarország	100			betakarítástól 09.30-ig: 100%									
Ausztria	80							11.01-02.15-ig a szántóterületek 80%					
Lengyelország	80							11.01-02.15: 80%					
Szlovákia	80		06.01-10.31: 80%										
Csehország	80		betakarítástól 10.31-ig a szántóterület 80%										
Románia	80		06.15-09.30: 80%										
Szlovénia	80							11.15-02.15: 80%					
Bulgária	80		06.01-10.30-ig 80%										
Horvátország	100							11.01-02.15-ig a 10%-nál mer. szántó 80%					
Németország	80							11.15-02.15: 100%					
Spanyolország	100							11.15-01.15: szántóterület 80%					
						09.15-11.15: kora nyári növény							
Franciaország	100							betakarítástól 10.01-ig: agyag talajon					
						09.01-11.30: nem nitrát 6 hét 100%							
Olaszország	100							09.15-05.15: 60 napig, 100%					
						10.01-02.01: homokos talajú szántó 100%							
Hollandia	80/100							08.01-11.30: könnyű agyag talaj 8 hétig 80%					
						08.01-11.01: nehéz agyag 6 hét 80%							

Mit kell teljesíteni?

HMKÁ 7: Vetésváltás főszabályok

- Főszabály a vetésforgó minden évben az összes szántóföldi táblájukon, de egy naptári évben az adott gazdaság szántóföldi területének legalább 1/3-ad részén az előző évhez képest más növénykultúrát termeszteni. Bármely egymást követő három évben teljesüljön.
- Hibridkukorica vetőmag 4 egymást követő évben termeszthető ugyanazon a területen.
- Két (akár ugyanazon fajú) főnövény között termesztett másodvetés is vetésváltás, ha a másodvetés mind a megelőző, mind a követő főnövénytől eltérő növény családba tartozik.
- Terménydiverzifikációs előírás alkalmazására az Agro-ökológiai Program (AÖP) keretében.
- 2024 évtől már nincs mentesség élelmiszertermelésre, de 2023 évben a mentesség mellett sem volt lehetőség burgonya, napraforgó, repce, szója, cukorrépa, olajtök és dinnye önmaga utáni termesztésére.

Mit kell teljesíteni?

HMKÁ 7: Vetésváltás kivételek

Kivételek:

- 10 hektárnál kevesebb szántót művelő gazdaság.
- Támogatható mezőgazdasági terület több mint 75 %-a állandó gyepterület és azt gyeppel vagy egyéb egynyári takarmánynövény termesztésére vagy az év, illetve a növénytermesztési ciklus jelentős részében vízzel elárasztott növények termesztésére vagy ezek kombinációjára használják.
- Szántóterület több mint 75 %-át gyeppel vagy egyéb egynyári takarmánynövény termesztésére, parlagon hagyott földterületként (függetlenül talajtakarástól), hüvelyes növények (szója kivételével, mivel az önmaga után nem termeszthető) termesztésére vagy e célok közül többre is használják.
- Ökológiai gazdálkodásban tanúsított területek.
- Évelő szántóföldi kultúrákkal borított terület, beleértve az ideiglenes gyeppet. Árasztásos művelésben (víz alatt) termesztett szántóföldi kultúrák. Parlagon hagyott terület.

Mit kell teljesíteni máshol az EU-ban?

HMKÁ 7: Vetésváltás

HMKÁ 7 keretében alkalmazandó követelmények

Vetésváltás előírása	BE-FL, BE-WA, BG, CZ, DE, DK, EE, EL, FR, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU , MT, NL, PT, RO, SI, SK, FI, SE	24 ország
Vetésváltás és diverzifikáció előírása	AT, IE, ES, PL	4 ország
Vetésváltás minden évben a gazdaság nagyrészen	Minden tagállam , kivéve IE és ES	26 ország
Legfeljebb három évente teljes vetésváltás	Minden tagállam , kivéve ES, FR, HR és MT	25 ország
Másodvetés elfogadása vetésváltásként (általános vagy különleges helyzetekben)	Minden tagállam , kivéve AT, CY, LV, SK és FI	23 ország
Mentesség bizonyos növényekre vagy helyzetre	AT, BE-FL, BE-WA, CZ, DE, DK, IE, FR, IT, HU , PT, FI, SE	13 ország
Mentesség bizonyos régiókban: Terménydiverzifikáció	IE, FR és NL	3 ország
Mentesség: (i.) 10 ha kisebb szántóterületű gazdaságok; (ii.) átmeneti gye/ugar több mint 75%-a gazdaságnak; (iii) az állandó gye >75%	Minden tagállam , kivéve EE (i) kivételt. Minden tagállam , kivéve NL (ii) és (iii) kivételt.	28 ország

Mit kell teljesíteni?

HMKÁ 8: Nem termelő elemek fenntartása

- Szántóterület min. 4%-a nem termelő elem, beleértve a parlag földterületeket is vagy
- Szántóterület min. 7%-a nem termelő elem, beleértve a parlag földterületeket illetve a növényvédő szerek nélkül termesztett köztes növényeket illetve nitrogénmegkötő növényeket, úgy, hogy 3%-a parlag földterület vagy nem termelő elem kell, hogy legyen.
- Fát, bokrot és sövényt a 03.1.-08.31. költési és fiókanevelési időszakban nem lehet kivágni.
- 2024. évre már nincs mentesség a szabály alól.

Kivételek:

- Legfeljebb 10 hektár szántóterülettel rendelkezők.
- A támogatható mezőgazdasági terület több mint 75%-a állandó gyepterület.
- A szántóterület több mint 75%-át gyeperület vagy egyéb egynyári takarmánynövény termesztésére, parlagon hagyott földterületként, hüvelyes növények termesztésére vagy e célok közül többre is használják.

Mit kell teljesíteni máshol az EU-ban?

HMKÁ 8: Nem termelő elemek fenntartása

HMKÁ 8 keretében alkalmazandó követelmének

4% nem termelő	DE, IE, IT, LV, MT, SI, FI, SE	8 ország
4% nem termelő vagy 3% nem termelő és 4% AÖP top-up	AT, DK, HR, LU	4 ország
4% nem termelő, vagy 3% nem termelő és 4% másodvetés és nitrogénmegkötő növények	BE-FL, CZ, FR, CY, LT, HU , PL, RO, SK	9 ország
4% nem termelő vagy 3% nem termelő és 4% AÖP top-up vagy 3% nem termelő és 4% másodvetés és nitrogénmegkötő növény	BE-WA, BG, EE, EL, ES, NL, PT	7 ország
Szorzók használata bizonyos nem termelő elem esetében	Minden tagállam kivéve AT, CY, DE, DK, EE, FR, LT, SI	19 ország
Kivételek használata vagy méret, vagy gyepterület alapján	Minden tagállam kivéve DK, EE, IE	24 ország
Bokrok és fák kivágásának tilalma a fészkelési és fiókanevelési időszakban: februártól-októberig változó időszakokban		
Invaziós növényfajokkal szembeni intézkedések előírása	BE-FL, BG, EE, IE, EL, HR, LV, LU, HU , MT, RO, SI és FI	13 ország

Mennyit ért?

Új KAP I. pillér támogatás változása jogcímenként

Jogcím megnevezése	2022-es becsült fajlagos támogatás, euró/ha	Jogcím megnevezése	2023-as becsült fajlagos támogatás, euró/ha
Alaptámogatás (SAPS)	142	Területalapú alaptámogatás (BISS)	147 (min. 125- max.169)
Zöldítés	79	Agro-ökológiai program (AÖP)	80 (min.61 – max.105)
Fentiek együtt	221	Fentiek együtt	228 (min. 186- max. 274)
		Újraelosztó támogatás (CRISS)	80 (első 10 hektárra) 40 (10-150 hektár között)
Fiatal gazdák támogatása	68	Fiatal gazdák támogatása	157 (min. 78,5- max. 236)
Termeléshez kötött támogatások (VCS)	9 növény és 4 állat jogcím, így nem meghatározható	Termeléshez kötött támogatások (CIS)	9 növény és 4 állat jogcím, így nem meghatározható

Mennyit ért?

Új KAP I. pillér támogatás változása és a kifizetések

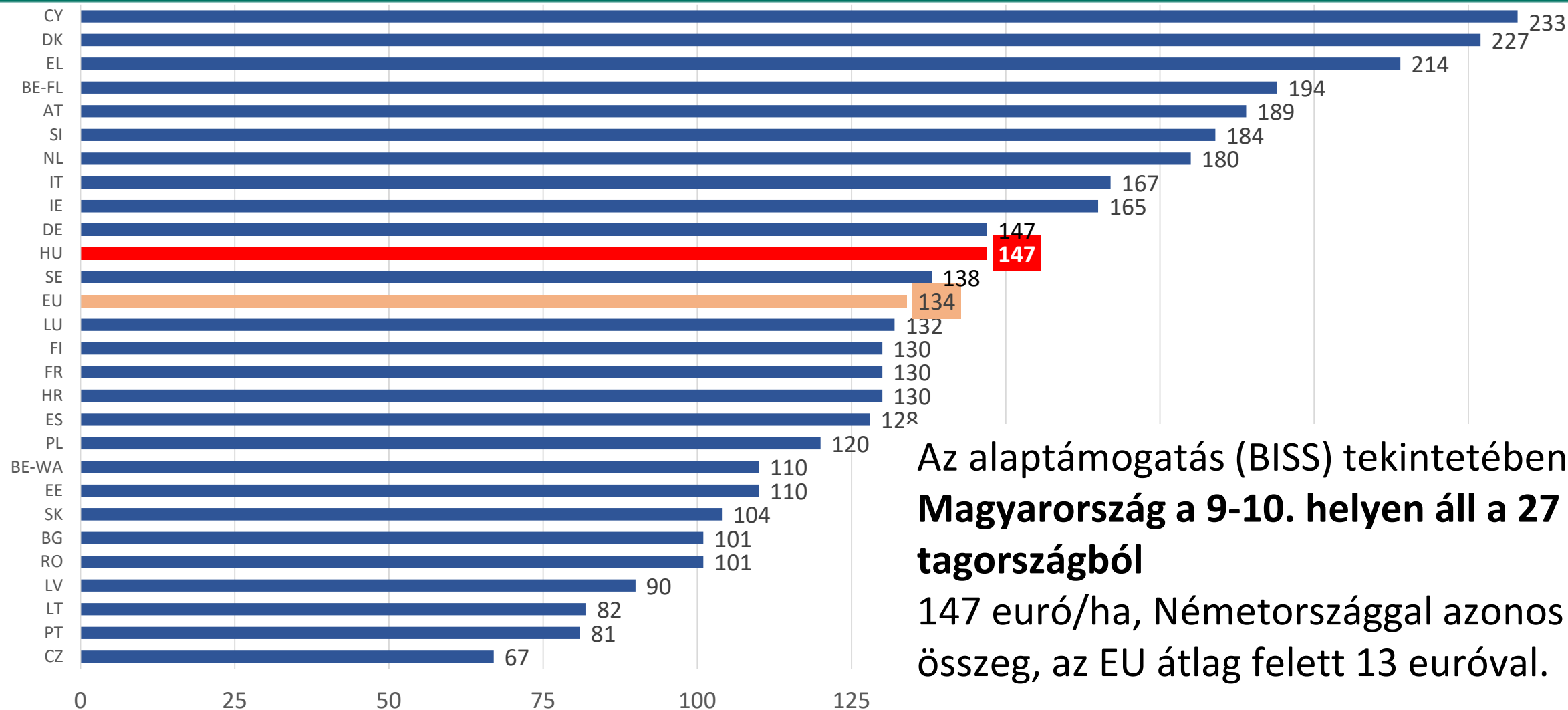
Az euró árfolyam hatása a hazai kifizetésekre:

- 2022-ben 422 Ft/euró vs. 2023-ban 389,5 Ft/euró
- Önmagában az euró árfolyam változás miatt, **ugyanakkorra euró összegű támogatás esetében is 8%-kal alacsonyabb lesz a Ft alapú támogatás** kifizetés
- Euróban összeségében az egész ágazatnak még egy kicsit növekszik is a támogatása, de nem mindenki ugyanazt a támogatást fogja kapni, mint tavaly

Hogy állunk most az előleg- és részfizetéssel:

- Nagyságrendileg megszokott kerettel év végéig: ~270 milliárd forint
- Megszokott időben: 2023.10.16-tól indult
- 389,5 forint/eurós átváltási árfolyamon
- BISS+CRISS és CIS tejhasznú tehén: 2023.11.02-ig, több mint 100 ezer termelő, 88 milliárd forintot kapott; november végéig még további ~140 milliárd forint

Mennyit ért máshol ez EU-ban? Új KAP I. pilléres BISS átlag 1.

Az alaptámogatás (BISS) tekintetében **Magyarország a 9-10. helyen áll a 27 tagországból**
147 euró/ha, Németországgal azonos összeg, az EU átlag felett 13 euróval.

Mennyit ért máshol ez EU-ban?

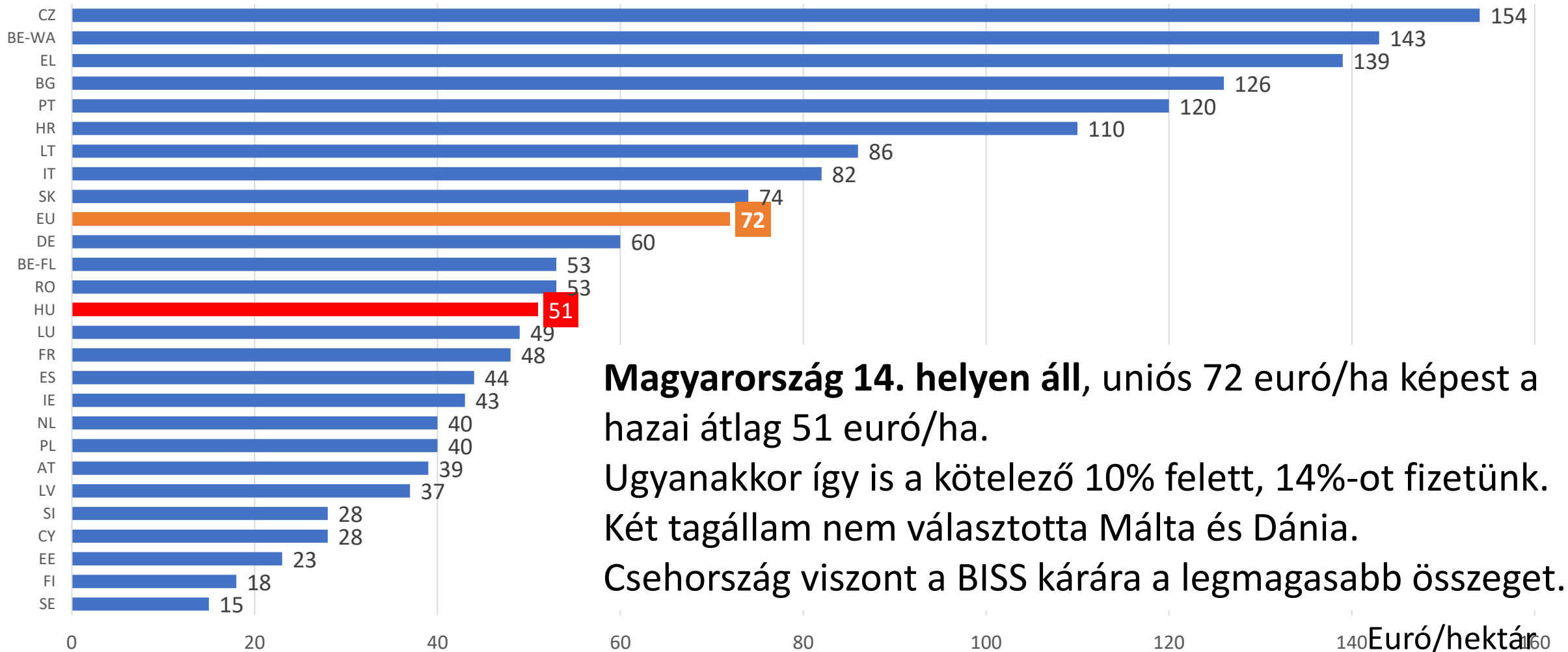
Új KAP I. pillér Támogatáselvonás

Támogatás megvonás és csökkentés alkalmazásának gyakorlata

Támogatás megvonás vagy csökkentés (capping és degresszivitás)	AT, BG, BE-FL, BE-WA, ES, IE, LT, LV, PT, SI, SK	11 ország
Támogatás csökkentés (degresszivitás)	PT, SI	2 ország
Támogatás megvonás (capping)	LV, LT, AT, BG	4 ország
Támogatás megvonás és csökkentés (capping és degresszivitás)	IE, ES, SK, BE-FL, BE-WA	5 ország
Munkabér levonás a támogatás megvonás és csökkentés alkalmazása előtt	AT, LT, ES, SK, LV, BG	6 ország
Nincs támogatás megvonás és csökkentés (capping és degresszivitás)	CY, CZ, DE, DK, EL, EE, FI, FR, HR, HU , IT, LU, MT, NL, PL, RO, SE	17 ország

Mennyit ért máshol ez EU-ban? Új KAP I. pilléres CRISS átlag

Magyarország 14. helyen áll, uniós 72 euró/ha képest a hazai átlag 51 euró/ha.
Ugyanakkor így is a kötelező 10% felett, 14%-ot fizetünk. Két tagállam nem választotta Málta és Dánia. Csehország viszont a BISS kárára a legmagasabb összeget.

Milyen támogatási lehetőségek vannak EU-ban?

Új KAP I. pillér AÖP

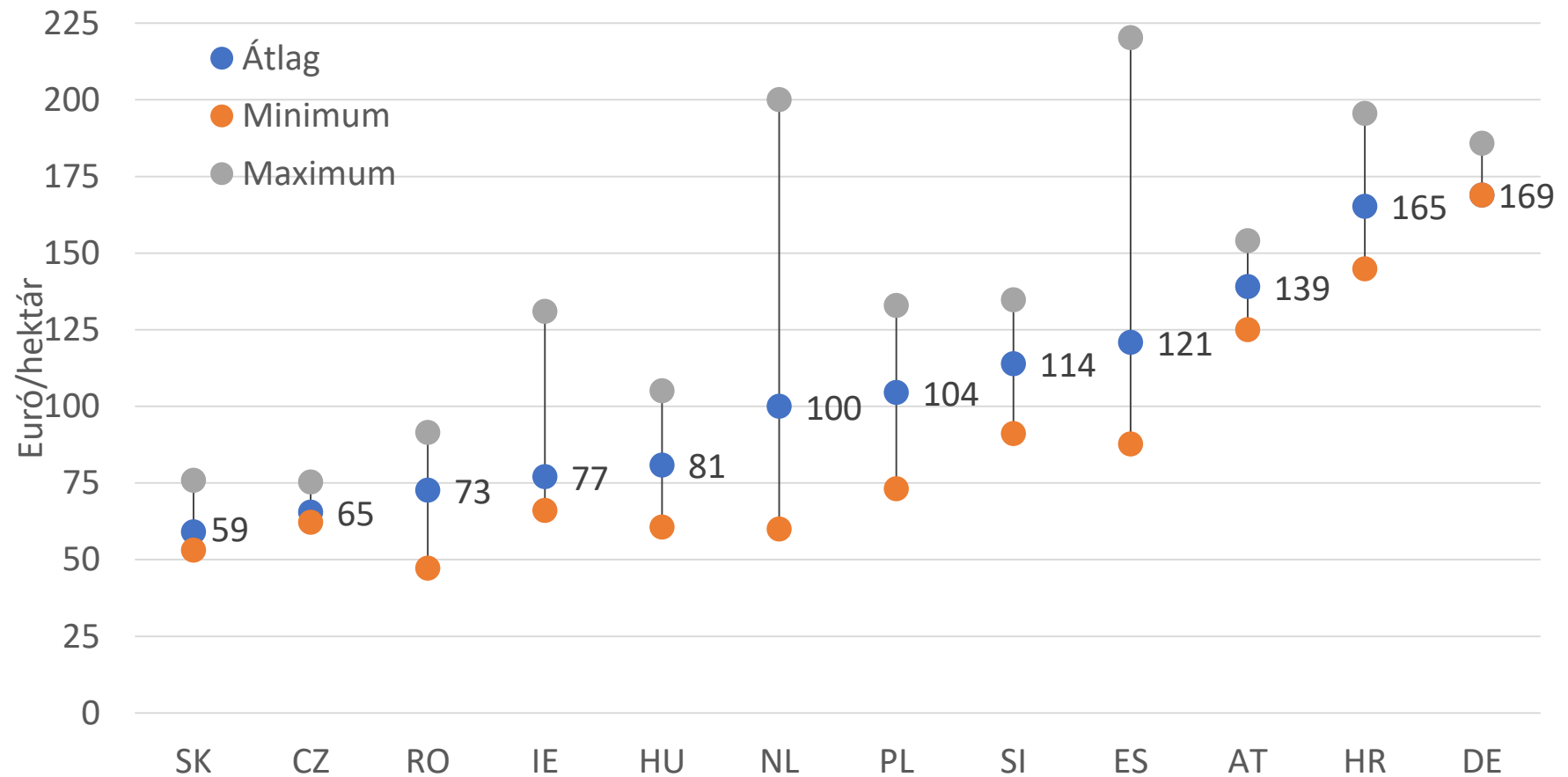
AÖP programok főbb jellemzői

Közvetlen támogatások több mint 25%	BE-WA, CZ, EE, LV, NL, SK	6 ország
Közvetlen támogatások 19-25%	BE-FL, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SE	18 ország
Közvetlen támogatások kevesebb mint 19%	AT, HU, FI, SI	4 ország
Egy AÖP, több gyakorlattal	CZ, FR, HU, IE, NL, SK	6 ország
Teljes gazdaság alapú megközelítés	CZ, FR, HU, IE, NL, SK	6 ország
Gyakorlatok pontozása	HU, NL	2 ország

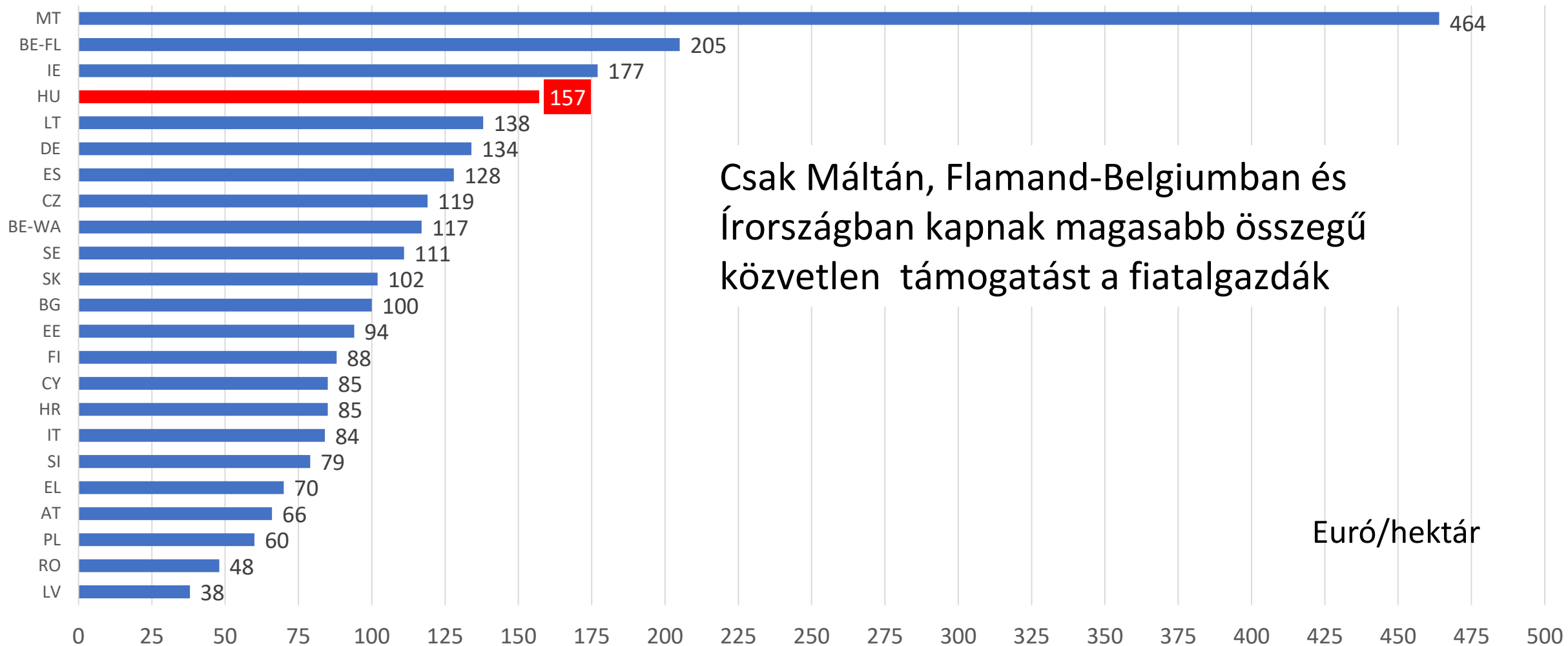
Mennyit ért máshol ez EU-ban? Új KAP I. pilléres AÖP

- AÖP támogatási összegeit **egyelőre nem lehet megmondani.**
- Mivel 22 KAP ST nem egy, hanem több AÖP programot tartalmaz.
- Valós átlagos támogatási értékét majd csak utólag, a résztvevő hektárok és állatok ismeretében lehet meghatározni.

Mennyit ért máshol ez EU-ban? Új KAP I. pilléres Fiatalgazda átlag

<https://kap.mnvh.eu/>